

Muutosesitys Hallituksen esitykseen Kuntalakiin.

Hyvä Suomen Kuntaliitto ja Valtiovarainministeriö. Ohessa muutamia huomautuksia ja korjausesityksiä koskien uutta Kuntalakiin.

9 §: Palvelusetelimitä ei kuulu Kuntalakiin; Palveluseteli on yksi käytännön palvelun organisoimisen tapa millä ei ole mitään tekemistä Kuntalakiin sen puitelaki luonteen vuoksi.

14 §: Valtuuston tehtävät: Valtuusto päättää kuntastrategiasta: Tulee tarpeettomana poistaa. Lain tasolla kuntia ei tule ”ohjeistaa” miten se palvelunsa tuottaa ja järjestää. Jokaisella kunnalla tulee jo lähtökohtaisesti olla strategia miten se palvelut tuottaa ja järjestää.

15 §: Kuntavaalit: Toimikauden esitetään alkavan vaalivuoden kesäkuun alusta:

Tarkoituksenmukaisempi aloitus on yleisimmän kesäloimakauden heinäkuun jälkeen elokuun alusta.

16 §: Valtuutettujen lukumäärä: Valtuutettujen lukumäärän tulee noudattaa nykyisiä Kuntalain mukaisia asukasluokkia. Esityksen mukaan valtuusto voisi päättää vähimmäismäärää suuremmasta määrästä, mutta kuten etenkin pienemmissä kunnissa tiedämme, ehdokkaiden saaminen on vaikeaa.

19 §: Kuntien ei tule puolueettomana organisaationa tukea valtuustoryhmien toimintaa joka ei kuulu kunnan toimialaan. Kuntien toiminta ja puolueiden oma toiminta tulee pitää täysin erillään. Kuntien tulee olla täysin puolueeton perustoiminnoissaan. Eri asia sitten on jos esim. toimielinten jäsenet haluavat antaa osan kokouspalkkioistaan paikallisosastolle, mutta itse kunnan ei tule kustantaa puolueiden toimintaa sillä se eriarvoistaa mm. puolueille myönnettävien tukien määrässä etenkin jos se perustuu valtuutettujen lukumäärään. Kunnan lähtökohdan tulee olla ehdottoman puolueeton. Jos kunta tukisi puolueita, tukien määrän pitää olla kaikille sama valtuutettujen lukumäärästä riippumatta jotta yhdenvertaisuus puolueita kohtaan toteutuu.

22 §: Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet: Pykälässä viitataan kunnan asukkaaseen, mutta oikeus tulee ulottaa koskemaan myös kunnan jäseniä (ks. § 3). Mikä velvoittava merkitys on toteamuksella; Osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää erityisesti...(kohdat 1-6). Ovatko kohdat 1-6 velvoittavia vai edistettäviä. Suosituksia ja julistuksen omaisia termejä ei tule kirjata lakeihin vaan lain tulee olla yksiselitteinen.

23 §: Aloiteoikeus: Kunnan asukkaalla on aloite-oikeus mutta jäsenellä ei. Jäsenellä (3 § yhteisö, säätiö) tulee olla aloiteoikeus, yhteisöt maksavat yhteisöveroja kuntaan. Termi tulee muuttaa muotoon ”Kunnan jäsenellä on aloite-oikeus”.

25 §: Miten 15-vuotiaille voidaan myöntää aloiteoikeus, mutta he eivät voi vaikuttaa aloitteeseen äänestämällä? Aulis Pöyhösen tärkeä havainto.

26 - 27 - 28 §: Nuorisovaltuusto, Vanhusneuvosto, Vammaisneuvosto: Vaikka em. neuvostot eivät olekaan kunnan varsinaisia toimielimiä ja ovat tärkeitä toimijoita, tulee ko. pykälät poistaa kokonaan laista jo kuntalaisten yhdenvertaisuusperiaatteeseen vedoten. Kunta ei voi huomioida eri ryhmiä eriarvoisella tavalla. Mikäli kunta haluaa kuulla erityisryhmien näkemyksiä ne tulee kirjata hallintosääntöihin.

29 §: Viestintä: Kuntalaki on puitelaki eikä erityislaki. Ajassa elävä kunta harjoittaa aktiivista viestintää jo lähtökohtaisesti, eikä tätä ole tarpeen kirjata lakiin. Lisäksi on jo voimassa laki viranomaistoiminnan julkisuudesta, ns. julkisuuslaki.

34 §: *Luottamushenkilöiden erottaminen kesken kauden:* Tarkoituksenmukaista ei ole, että vain 1/4 valtuutetuista saa asian vireille ? Kyse on merkittävästä asiasta joten sen tulee edellyttää vähintään 1/2 aloitteentekijöitä jotta asian vireille saamiselle tulisi laajempi pohja.

35 §: *Tilapäinen valiokunta: HE:ssa todetaan, että valiokunnan jäsenten on oltava valtuutettuja tai varavaltuutettuja.* Pykälää tulee täsmentää; Valiokunnan jäsen ei saa olla tilapäisen valiokunnan perustamisessa mukana ollut aloitteentekijä. Kyse on ko. henkilön/toimielimen oikeusturvasta.

37 §: *Kuntastrategia:* Laissa ei tule ohjeistaa saati määrätä mikä olisi kunnan toiminnan ja talouden suunnittelulle paras. Tämä pykälä on tarpeeton onhan edelleen kyse Kuntalain puitelain piirteestä ja ja siitä, haluaako kunta toimia strategisesti vai edetä ajopuuna.

41 §: *Kunnanjohtaja: HE: Toiseen virkaan tai työsopimussuhteeseen siirretyllä kunnanjohtajalla on oikeus saada siihen kuuluvat edut sellaisina, etteivät ne ole epäedullisemmat kuin kunnanjohtajan virkaan kuuluvat;* Kunnallisten työ- ja virkaehtosopimusten mukaisesti palkka määräytyy työn vaativuuden arviointiin, eikä ex-kuntajohtajalla ole mitään oikeutta saada samoja etuuksia kuin ennen. Työn vaativuuden arviointi tulee kuulua yhdenvertaisesti kaikkia työntekijäryhmiä koskevaksi.

42 §: *Johtajasopimus.* Kuntalain focus on toimia puiteakina. Pykälä on tarpeeton.

Kunnat tekevät oman linjauksensa mukaan johtajasopimuksen tai eivät.

43 §: *Kunnanjohtajan irtisanominen ja määrääminen toiseen virkaan:* Viitaten luottamushenkilön irtisanomiseen (§ 34) tulisi noudattaa samaa periaatetta, joten vireille tulon tulisi käsittää 1/2 valtuutetuista.

45 §: *Apulaispormestari:* Pykälä on tarpeeton. Apulaispormestarin valinta tulee olla jokaisen kunnan omassa harkinnassa jota ei tarvita Kuntalaissa.

50 §: *Yhteistoiminnan suhde julkisesta hankinnasta annettuun lakiin:* Edelleen, kyse on Kuntalain puitelain funktiosta, jossa ei ole tarpeen viitata hankintalakiin joka omalta osaltaan ohjaa kuntien toimintaa hankinnoissa.

52 §: *Kuntayhtymä: HE: kuntayhtymän nimessä tulee olla sana kuntayhtymä:* Kuntayhtymän mainita ei tuo palveluiden käyttäjälle lisäarvoa joten pykälä on tarpeeton.

56 §: *Kuntayhtymän perussopimus: HE kohta 5: Mikä kuntayhtymän toimielin valvoo yhtymän etua, edustaa kuntayhtymää ja tekee sen puolesta sopimukset, sekä siitä millä tavoin oikeudesta kuntayhtymän nimen kirjoittamiseen päätetään:* Kuntayhtymien em. asioista tulee vastata kuten peruskuntienkin osalta kuntayhtymän hallituksen. Tätä ei voi jättää laissa kuntayhtymien itsensä päätettäväksi.

§ 60: *Julkisuus ja valtuutetun esteellisyys:* Viimeinen mom. on tarpeeton jossa viitataan julkisuuteen ja valtuutetun esteellisyysyteen. Julkisuus tulee johtaa luonnollisesti kuntayhtymän halusta toimia julkisesti ja Julkisuuslain (Laki viranomastoiminnan julkisuudesta) edellyttämällä tavalla. Esteellisyysperiaatteet määritellään jo muualla kuin Kuntalaissa (Hallintolaki). Päällekkäinen mainita (lainsäätely) on tarpeeton.

64 §: *Kuntayhtymää koskevien säännösten soveltaminen kuntayhtymässä:* Viimeinen momentti

tulee poistaa. Kuntayhtymän johtavalla viranhaltijalla ei ole myöskään kuntayhtymässä - kuten ei tule olla kunnanjohtajallakaan §:ssä 43 - minkäänlaisia erivapauksia suhteessa muuhun henkilökuntaan.

69 §: Kunnan luottamushenkilöt: Lisäys 2. Mom:in: Luottamushenkilöt toimivat tehtävässään virkavastuulla.

70 §: Suostumus luottamustoimeen ja ero luottamustoimesta: HE: Luottamustoimesta voi erota pätevistä syistä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin: Ero luottamustehtävistä tulee myöntää henkilön kunnasta poismuuton lisäksi terveydellisen tilanteen vuoksi. Eroa ei tule myöntää esim. vedoten omiin kiireisiin. Äänestäjille tulee varmistaa se, että ehdokas valituksi tullessaan toimii luottamustoimessaan sille edellyttävällä tavalla.

73 §: Vaalikelpoisuus kunnanhallitukseen: Kunnanhallituksen jäsenenä ei voi toimia kunnan työntekijä tai kunnan liikelaitoksen tai konserniyhtiön työntekijä.

96 §: Valtuuston päätösten laillisuuden valvonta: Lisäys 2:n mom: Kunnanhallituksen on päätettävä valtuuston päätösten lainmukaisuudesta viimeistään 2 kuukauden kuluessa valtuuston päätöksestä (lue: case Kittilä).

109 §. Tietojen saatavuus yleisessä tietoverkossa: Tulee tarpeettomana poistaa, viitaten edelleen Kuntalain puitelain luonteeseen. Se kunta joka ei jo lähtökohtaisesti noudata avoimuutta ja julkisuutta, ei tule menestymään muillakaan kunnan kehittämisen osa-alueilla.

110 §: Kunnan talous: HE: Talousarvio ja -suunnitelma, 3 mom: Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä jolla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan: Taloussuunnitelmassa ei luonnollisestikaan mennä yksilöityihin toimenpiteisiin ja termiä yksilöity toimenpide tulee laissa tarkentaa. Jo talousarviovuoden aikana kunnat joutuvat tekemään talousarviomuutoksia alati muuttuvissa olosuhteissa saati taloussuunnitelmakautena. Maininta alijäämän kattamisvelvollisuudesta ko. määrääjässä riittää.

111 §: Veroja koskevat päätökset: HE: Viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on päätettävä kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosentista sekä muiden verojen perusteista: Pykälä on ristiriidassa verottajan määrittelemään takarajaan koska kunnan määrittelemät veroperusteet annetaan verottajalle marraskuussa (17.11) ja talousarviot lyödään lukkoon viimeistään joulukuussa. Pykälä on tarpeeton koska verojen perusteista päätetään verohallinnon asettamien aikarajojen puitteissa.

112 §: Tilintarkastus: Lisäys HE:en: Mikäli kunnanvaltuusto toteaa tarkastuslautakunnan esityksestä, ettei tilintarkastaja/tilintarkastajayhteisö nauti luottamusta tulee tilintarkastusta koskeva sopimus käsitellä hallintolain mukaisesti ja valtuuston tarkastuslautakunnan valmistelemana määrätä uusi tilintarkastaja/tilintarkastusyhteisö.

126 -128 §: Poistettava: Kunnan toiminta markkinoilla on tarpeeton, jota ohjaa jo EU -ja kansallinen lainsäädäntö.

130 §: Kunnan omistaman kiinteistön luovutuksen tai vuokrasopimuksen markkinaehtoisuuden määrittely: Poistettava: Ko. asiaa ohjaa jo EU- ja kansallinen lainsäädäntö.

131 §: Palveluvelvoite: HE: Kunta voi antaa määräaikaisen palveluveloitteen kunnan asukkaiden ja hyvinvoinnin kannalta tarpeellisten palveluiden turvaamiseksi kilpailutilanteessa palveluiden turvaamiseksi markkinoilla toimivalle palveluntuottajalle, jos markkinoiden toiminta on puutteellista.: Poistettava laista koska kyse on Kuntalain puitelain luonteeseen kuuluvasta asiasta joka on kirjattavissa esim. kuntastrategiaan.

Yhteenvedona voi todeta, että Hallituksen esityksessä on paljon sellaisia pykäläiä jotka eivät kuulu Kuntalain puitelain mukaiseen kehykseen. Lisäksi esityksessä on useita päällekkäisiä pykäläiä joista on säädetty jo muussa lainsäädännössä (hallintolaki, julkisuuslaki, hankintalaki jne.). Kuntalaki vaatii vielä olennaisia lainsäädännöllisiä tarkistuksia jotta se palvelee jatkossa paremmin

kuntalaisia ja kuntia.

Olli-Pekka Salminen

hallintotieteiden maisteri (kunnallisoikeus)

Rovaniemi